

מבט לאיראן

31 ביולי – 14 באוגוסט 2023

עורך: ד"ר רז צימט

עיקרים

- שר החוץ הסורי הגיע בסוף יולי לביקור רשמי בטהראן, במהלכו נפגש עם בכירים איראנים, ובראשם הנשיא, שר החוץ ומזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי. במקביל לביקור שר החוץ, התכנסה בטהראן הוועדה הכלכלית המשותפת לשתי המדינות. במהלך דיוני הוועדה דנו בכירים משתי המדינות במימוש ההסכמים לשיתוף פעולה, שנחתמו במהלך ביקור הנשיא ראיסי בסוריה במאי 2023.
- מפקד כוח קדס במשמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, ביקר לאחרונה בסוריה ובלבנון. במהלך ביקורו בסוריה הצהיר קאא'ני, כי אויבי איראן וסוריה יודעים שהיוזמה באזור נמצאת בידי "ציר ההתנגדות".
- מקורות סורים דיווחו על פעילות נמשכת של משמרות המהפכה ומיליציות פרו-איראניות במזרח סוריה, ייתכן על רקע היערכות לעימות אפשרי בין ארצות הברית למיליציות הנתמכות על ידי איראן באזור.
- משלחת פרלמנטרית איראנית בראשות ראש ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ ביקרה בסוריה ובלבנון ונפגשה עם בכירים בשתי המדינות וכן עם נציגי ארגונים פלסטינים.
- דובר משרד החוץ האיראני הביע את דאגת איראן מהתקריות האלימות, שהתרחשו לאחרונה במחנה הפליטים עין אלחלוה שבפרברי צידון בדרום לבנון. הוא הדגיש את הצורך באחדות בקרב הפלסטינים כדי שיהיה ניתן להקדיש את כל המשאבים להמשך המאבק נגד ישראל.
- שרי הפנים של איראן ועיראק נפגשו בסוף חודש יולי במעבר הגבול בין שתי המדינות במסגרת היערכות לטקסי העלייה לרגל למקומות הקדושים לשיעה בעיראק הצפויים בחודש ספטמבר.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

- שר החוץ הסורי, פיצל מקדאד (Faisal Mekdad), הגיע בסוף יולי 2023 לביקור בטהראן בראש משלחת מדינית-כלכלית. ב-31 ביולי 2023 נפגש השר עם עמיתו האיראני, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein-Amir Abdollahian), ודן עימו בהתפתחויות האזוריות והבינלאומיות וביחסים הבילטרליים בין המדינות. במסיבת עיתונאים משותפת גינה שר החוץ האיראני את ההתקפות החוזרות ונשנות של ישראל נגד סוריה. עוד אמר השר, כי תפקידם היחיד של הכוחות האמריקאים בסוריה הוא ערעור הביטחון בסוריה ותמיכה בטרוריסטים וכי נסיגתם המיידית תסייע רבות ליציבות האזור ולביטחון. שר החוץ הסורי קרא, אף הוא, לנסיגת הכוחות האמריקאים מסוריה וגינה את "פשעי המלחמה" הישראלים נגד הפלסטינים וכן את התקיפות הישראליות נגד סוריה (איסנ"א, 31 ביולי 2023).

פגישת שרי החוץ של איראן וסוריה (איסנ"א, 31 ביולי 2023)

במהלך ביקורו בטהראן נפגש שר החוץ הסורי ב-1 באוגוסט 2023 עם נשיא איראן, אברההים ראיסי, ועם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי-אכבר אחמדיאן. בפגישה עם הנשיא השתתפו גם שרי הכלכלה, המסחר והתקשורת הסורים. הנשיא הדגיש את הצורך במימוש ההסכמים, שנחתמו במהלך ביקורו בסוריה. בפגישת שר החוץ הסורי עם אחמדיאן דנו השניים ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות האחרונות באזור. אחמדיאן הביע תנחומים על ההרוגים בפיגועי הטרור, שהתרחשו בסוף יולי באזור השיעי בדמשק ואמר, כי אויבי סוריה, שנכשלו במימוש מדיניותם במהלך מלחמת האזרחים, מנסים לשוב ולערער את הביטחון והיציבות במדינה הן באמצעות פיגועים אלה והן באמצעות הפעלת לחץ מדיני וכלכלי על סוריה. הבכיר האיראני בירך על שיפור הקשרים הדיפלומטיים בין סוריה למדינות האזור ואמר, כי תהליך זה יביא להגברת היציבות והביטחון באזור ולצמצום ההתערבות הזרה. הוא הדגיש את רצונה של איראן בהרחבת שיתוף הפעולה בין המדינות, במיוחד בתחום הכלכלי. שר החוץ הסורי אמר בפגישה, כי סוריה מעוניינת להרחיב את קשריה עם איראן בכל התחומים (תסנים, 1 באוגוסט 2023).

פגישת שר החוץ הסורי ומזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן (תסנים, 1 באוגוסט 2023)

במקביל לביקור שר החוץ הסורי, התכנסה בטהראן הוועדה הכלכלית המשותפת לשתי המדינות בראשות שר הכלכלה וסחר החוץ הסורי, מחמד סאמר אל-ח'ליל (Mohammad Samer al-Khalil), ושר התחבורה האיראני, מהרדאד בד'רפאש (Mehrdad Bazrpash). במהלך דיוני הוועדה עדכן השר האיראני על התקדמות במימוש ההסכמים, שנחתמו בעקבות ביקור הנשיא ראיסי בדמשק במאי 2023 להרחבת שיתוף הפעולה בין המדינות בתחומי התחבורה, הבנקאות, המסחר והתיירות. הוא ציין, כי בשבוע הקרוב תחל פעילותו של בנק איראני

בסוריה וכי הושגה הסכמה בנוגע להסרת מכסים על מסחר בין המדינות, להגברה משמעותית בהיקף הטיסות ביניהן ולהקמת שני מפעלים לייצור רכבים איראנים בסוריה (פארס, 31 ביולי 2023).

• במסגרת דיוני הוועדה הכלכלית המשותפת לאיראן ולסוריה, נפגש שר התקשורת הסורי, איאד אלח'טיב (Iyad al-Khatib), עם שר התקשורת האיראני, עיסא זארע-פור (Issa Zarepour), ועם בכירים במגזר התקשורת האיראני ודן עימם בהרחבת שיתוף הפעולה התקשורתי והטכנולוגי בין שתי המדינות (איסנ"א, 1 באוגוסט 2023). כמו כן, התקיימה במסגרת דיוני הוועדה הכלכלית המשותפת פגישה בין מזכיר המועצה האיראנית העליונה לאזורי סחר חופשי, חג'תאללה עבד אלמלכי (Hojjatollah Abdolmaleki), לשר הכלכלה וסחר החוץ הסורי. בפגישה דנו הצדדים באפשרות להקמת אזורי סחר חופשי בין שתי המדינות בלאד'קיה, באלבוכמאל ובחסיא שבסוריה (תסנים, 2 באוגוסט 2023).

כינוס הוועדה הכלכלית המשותפת לסוריה ולאיראן (פארס, 31 ביולי 2023)

• מפקד כוח קדס במשמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, ביקר לאחרונה בסוריה כדי לבחון את המצב בשטח. במהלך ביקורו, שמועדו המדויק לא נמסר, סייר קאא'ני במספר נקודות צבאיות כדי לבחון את המוכנות ללחימה והצהיר, כי אויבי איראן וסוריה יודעים היטב שהיזמה באזור נמצאת בידי "ציר ההתנגדות" (אלעאלם, 3 באוגוסט 2023). ב-9 באוגוסט 2023 דיווחו מקורות ערביים, כי בתום ביקורו בסוריה הגיע קאא'ני לביקור בבירות לשם פגישה עם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה (אלחדת', 9 באוגוסט 2023).

מפקד כוח קדס, אסמאעיל קאא'ני (אלעאלם, 3 באוגוסט 2023).

• ערוץ החדשות הסורי עין אלפראת דיווח (1 באוגוסט 2023), כי משמרות המהפכה מינו מפקד חדש למיליציות הפרו-איראניות בדיר א-זור שבמזרח סוריה. על פי דיווח זה, אלחאג' מוסוי אלמוסוי, שמוצאו איראני, מונה

כמפקד המיליציות באזור במקומו של אלחאג' כמיל, שעדיין נמצא בדיר אלזור ושתפקידו הבא טרם נודע. עוד נמסר בדיווח, כי אלמוסוי היה ממקורביו של מפקד כוח קדס לשעבר במשמרות המהפכה, קאסם סלימאני, השתתף במספר קרבות בסוריה ושימש כמפקד צבאי בדמשק.

• ב-3 באוגוסט 2023 דיווח עין אלפראת על פגישה חשאית, שהתקיימה בין מפקדים איראנים למנהיגים מקומיים סורים בדיר אלזור, במהלכה דנו במתיחות הצבאית באזור ובדיווחים בנוגע לכוונת הקואליציה הבינלאומית בהובלת ארצות הברית לפתוח בפעולה צבאית נגד המיליציות הפרו-איראניות במזרח סוריה. לפי הדיווח, מסרו הבכירים המקומיים הסורים למפקדים האיראנים, כי לא צפויה כל פעולה צבאית נגד המיליציות בעתיד הקרוב.

• מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם דיווח ב-3 באוגוסט 2023, כי מיליציות פרו-איראניות ביצעו ב-2 באוגוסט 2023 ניסוי שיגור של כלי טיס בלתי מאוישים במרכז של משמרות המהפכה בדיר אלזור שבמזרח סוריה. לפי דיווח זה, נועד הניסוי להכשיר מטיסי כלי טיס בלתי מאוישים מתאבדים (www.syriahr.com), 3 באוגוסט 2023).

• משלחת פרלמנטרית איראנית בראשות ראש ועדת המג'לס לביטחון לאומי, וחיד ג'לאלזאדה (Vahid Jalalzadeh), הגיעה ב-7 באוגוסט 2023 לביקור בסוריה. במשלחת השתתפו מספר חברים בוועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ (פארס, 7 באוגוסט 2023). במהלך ביקורה בסוריה נפגשו חברי המשלחת עם ראש ממשלת סוריה, יו"ר הפרלמנט הסורי ושר החוץ הסורי ודנו עימם ביחסים בין המדינות ובהתפתחויות באזור. כמו כן, נפגשה המשלחת עם נציגי הפלגים הפלסטינים בסוריה ודנה עימם בדרכים לתמוך ב"התנגדות" בפלסטין (פארס, 10 באוגוסט 2023). בתום ביקורה בסוריה, המשיכה המשלחת הפרלמנטרית לביקור בלבנון במהלכו נפגשה עם בכירים בממשל הלבנוני, בהם יו"ר הפרלמנט, שר החוץ ומזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, וכן עם נציגים פלסטינים (אירנ"א, 11 באוגוסט 2023; רדיו אלנור, 12 באוגוסט 2023).

ביקור משלחת פרלמנטרית איראנית בסוריה (פארס, 7 באוגוסט 2023).

• דובר משרד החוץ האיראני, נאצר כנעאני (Nasser Kanani), הביע את דאגת איראן מהתקריות האלימות ומחילופי האש, המתנהלים מאז סוף יולי 2023 במחנה הפליטים עין אלחולה שבפרברי צידון בדרום לבנון. כנעאני ציין, כי הזירה הפלסטינית זקוקה יותר מתמיד לאחדות וללכידות שורות הפלסטינים, וקרא להפסקה מוחלטת של העימותים במחנה. הוא הוסיף, כי על הקבוצות והזרמים הפלסטינים להקדיש את כל יכולותיהם

למאבק נגד "האויב הציוני", שהוא המקור לכל בעיות העם הפלסטיני ולחוסר היציבות באזור, כדי להכשיר את הקרקע לחיסול הכיבוש, לחזרת הפליטים הפלסטיניים למולדתם ולהקמת מדינה פלסטינית עצמאית ומאוחדת על כל אדמת פלסטין ההיסטורית, שבירתה ירושלים (פארס, 3 באוגוסט 2023). בתקריות בין עצבת אלנצאר, ארגון פלסטיני בעל אידיאולוגיה סלפית-אסלאמיסטית, לבין פעילי פתח, נהרגו יותר מעשרה בני אדם ונפצעו עשרות.¹

• גורמי ביטחון במזרח התיכון העריכו, כי במשאית חזבאללה, שהתהפכה ב-9 באוגוסט 2023 בעיירה הנוצרית אלכחאלה בעת שעשתה דרכה מבקעת הלבנון לבירות, היו אמצעי לחימה איראנים, שהיו מיועדים להגיע לידי הארגון. לפי הערכה זו, מדובר באמל"ח מסוג נ"ט, שהועבר מאיראן לחזבאללה באמצעות יחידה 4400 בארגון בפיקודו של חאג' פאדי, דמות מרכזית בציר העברות אמצעי הלחימה לחזבאללה דרך סוריה (כאן 11, 12 באוגוסט 2023). בעקבות התהפכות המשאית, התפתחו חילופי אש במרכז העיירה הנוצרית בין תושבים נוצרים מקומיים, שהקיפו את המשאית, לבין פעילי חזבאללה, שניסו להרחיק את המקומיים ממנה (אלג'זירה, 9 באוגוסט 2023).

• משלחת אנשי דת איראנים נפגשה בבירות עם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה. במשלחת השתתפו חסן עאמלי (Hassan Ameli), נציג מנהיג איראן במחוז ארדביל (Ardabil), וכמה מחברי "מועצת המומחים" האיראנית. בפגישה נכח גם שגריר איראן בבירות, מג'תבא אמאני (Mojtaba Amani) (תסנים, 5 באוגוסט 2023). בשיחה עם כתב סוכנות הידיעות תסנים, אמר עאמלי, כי שוחח עם נצראללה בסוגיות הנוגעות לאזור ול"ציר ההתנגדות" וכי מזכ"ל חזבאללה העביר מסר לדוברי האזרית באיראן, שבו קרא להם להישמע להנחיותיו של מנהיג איראן (תסנים, 6 באוגוסט 2023).

פגישת מזכ"ל חזבאללה עם אנשי דת איראנים (תסנים, 5 באוגוסט 2023)

המעורבות האיראנית בעיראק

• שר הפנים האיראני, אחמד וחידי (Ahmad Vahidi), נפגש ב-31 ביולי 2023 במעבר הגבול בין איראן ועיראק עם עמיתו העיראקי, עבד אלעמיר אלשמרי (Abdul Amir al-Shammari), ודן עימו בהיערכות הביטחונית לקראת טקסי העלייה לרגל למקומות הקדושים לשיעה בעיראק (ארבעין). בפגישה השתתפו גם שגריר איראן

¹ יצוין כי מ-5 באוגוסט 2023 שוררת רגיעה יחסית במחנה בעקבות הפסקת אש בין הצדדים.

בבגדאד, מושל מחוז כרמאנשאה, מפקד משמר הגבול האיראני ובכירים ביטחוניים משתי המדינות (אירנ"א, 31 ביולי 2023).

פגישת שרי הפנים של איראן ועיראק (אירנ"א, 31 ביולי 2023)

שגריר איראן בעיראק, מחמד כאט'ם אל-י צאדק (Mohammad Kazem Al-e Sadegh), נפגש ב-3 באוגוסט 2023 עם שליחת מזכ"ל האו"ם לעיראק, ז'נין הניס-פלאסחארט, ודן עימה בהתפתחויות הפוליטיות והביטחוניות בעיראק. בפגישה הדגיש שגריר איראן את הצורך בפירוק הקבוצות הבלדניות הכורדיות הפועלות בחבל הכורדי בצפון עיראק וביקש מנציגת האו"ם לפעול בעניין זה. פלאסחארט, שביקרה בסוף חודש יולי בטהראן ונפגשה עם בכירים איראנים, בראשם שר החוץ עבדאללהיאן, קראה להמשיך שיתוף הפעולה הביטחוני בין איראן לעיראק (אירנ"א, 3 באוגוסט 2023).

פגישת שגריר איראן בבגדאד עם נציגת האו"ם לעיראק (אירנ"א, 3 באוגוסט 2023)